

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HOÁ NGHỆ THUẬT

NGUYỄN THỊ THU TRANG

CÁC CÂU LẠC BỘ QUAN HỌ THÀNH PHỐ BẮC NINH
VỚI VIỆC BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN DÂN CA QUAN
HỌ TRONG TẦNG LỚP THANH THIẾU NIÊN

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH QUẢN LÝ VĂN HÓA

Hướng dẫn khoa học: Phạm Bích Huyền

HÀ NỘI - 2014

LỜI CẢM ƠN

Em xin gửi lời cảm ơn chân thành tới các thầy giáo, cô giáo trong khoa Quản lí văn hóa nghệ thuật, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã tận tình chỉ bảo và dìu dắt, tạo điều kiện để em có thể hoàn thành khóa luận tốt nghiệp của mình.

Đặc biệt em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới cô Phạm Bích Huyền - giảng viên Trường Đại học Văn hóa Hà Nội. Trong suốt quá trình thực hiện đề tài em luôn nhận được sự hướng dẫn và giúp đỡ nhiệt tình của cô, giúp em hoàn thành tốt đề tài nghiên cứu đã chọn.

Em xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của em, các nội dung nghiên cứu và kết quả trong đề tài này là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu nào trước đây. Những tài liệu phục vụ cho việc phân tích, nhận xét, đánh giá được thu thập từ các nguồn khác nhau có ghi trong phần tài liệu tham khảo. Ngoài ra, đề tài còn sử dụng một số nhận xét, đánh giá cũng như số liệu của các tác giả, cơ quan tổ chức khác, và cũng được thể hiện trong phần tài liệu tham khảo. Nếu phát hiện có bất kỳ sự gian lận nào tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm trước Hội đồng, cũng như kết quả luận văn của mình.

Em xin chân thành cảm ơn!

Sinh viên thực hiện

Nguyễn Thị Thu Trang

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	5
Chương 1 KHÁI QUÁT VỀ BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN DÂN CA QUAN HỌ	8
1.1. Một số vấn đề lí luận về bảo tồn và phát triển nghệ thuật truyền thống	8
1.1.1. Khái niệm.....	8
1.1.2. Nguyên tắc bảo tồn và phát huy các giá trị truyền thống.....	13
1.1.3. Quan điểm của Đảng và Nhà nước về bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa.....	14
1.2. Tổng quan về Quan họ	16
1.2.1. Điều kiện tự nhiên – xã hội của vùng đất Bắc Ninh	16
1.2.2. Giới thiệu chung về dân ca Quan họ Bắc Ninh	24
1.3. Ý nghĩa của công tác bảo tồn và phát triển Dân ca Quan họ	35
1.3.1. Đối với loại hình nghệ thuật	35
1.3.2. Đối với việc phát triển nhân cách của thanh thiếu niên	36
Chương 2: HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC CÂU LẠC BỘ QUAN HỌ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ BẮC NINH	37
2.1. Câu lạc bộ Quan họ làng Diềm	37
2.1.1. Lịch sử hình thành	37
2.1.2. Đối tượng tham gia.....	38
2.1.3. Cơ cấu tổ chức.....	38
2.1.4. Hoạt động.....	38
2.1.5. Tài chính	41
2.2. Câu lạc bộ Quan họ Đường Xá	42
2.2.1. Lịch sử hình thành	42
2.2.2. Đối tượng tham gia.....	42
2.2.3. Cơ cấu tổ chức.....	43

2.2.4. Hoạt động.....	43
2.2.4. Tài chính	47
2.3. Câu lạc bộ Quan họ Măng non Kim Đồi.....	47
2.3.1. Lịch sử hình thành	47
2.3.2. Đối tượng tham gia.....	48
2.3.3. Cơ cấu tổ chức.....	48
2.3.4. Hoạt động.....	49
2.3.5. Tài chính	51
2.4. Đánh giá.....	51
2.4.1. Ưu điểm.....	51
2.4.2. Hạn chế	53
2.4.3. Nguyên nhân	54
Chương 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC CÂU LẠC BỘ QUAN HỌ.....	56
3.1. Kêu gọi sự hỗ trợ của chính quyền các cấp	56
3.2. Xây dựng văn hóa tổ chức và phát triển các hoạt động của CLB ..	57
3.3. Tận dụng sức mạnh của truyền thông	59
3.4. Chính sách đãi ngộ nghệ nhân.....	60
3.5. Gây quỹ và vận động tài trợ.....	62
3.6. Tổ chức các sự kiện thường niên về Quan họ.....	63
3.7. Đưa chương trình giáo dục về Quan họ vào trường học.....	65
3.8. Xây dựng không gian sinh hoạt văn hóa trẻ	66
KẾT LUẬN.....	68
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	69
PHỤ LỤC.....	71

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Bản sắc văn hoá của một dân tộc là những giá trị vật chất và tinh thần đặc trưng trường tồn cùng dân tộc đó. Một mặt nó phản ánh sinh động đời sống kinh tế xã hội của dân tộc mặt khác đó cũng là dấu hiệu đặc trưng để chúng ta phân biệt và nhận biết dân tộc này với dân tộc khác.

Bản sắc của văn hóa dân tộc là kết quả một quá trình phát triển của dân tộc xuyên suốt một chặng đường dài lịch sử. Đó là những tình cảm đẹp đẽ tạo nên động lực tinh thần cho dân tộc; là phong tục tập quán, là nếp ứng xử, thị hiếu thẩm mỹ, ngôn từ nghệ thuật,... Tất cả những điều trên đã làm nên một dân tộc Việt Nam với những đặc trưng không thể nhầm lẫn với bất kì quốc gia nào khác.

Âm nhạc dân gian chính là một trong những đặc trưng để hình thành nên bản sắc riêng cho dân tộc Việt Nam. Vậy mà hiện nay, âm nhạc dân gian nhất là các làn điệu dân ca đang dần bị mai một và có nguy cơ sẽ bị biến mất.

Đứng trước sự du nhập của văn hoá ngoại, thế hệ trẻ hiện nay đang quay lưng với nền âm nhạc truyền thống của dân tộc mình. Điều này một mặt là do sự ảnh hưởng mạnh mẽ của các trào lưu âm nhạc nước ngoài, nhưng mặt khác là do âm nhạc dân gian truyền thống không theo kịp với nhịp sống hiện đại của lớp trẻ.

Quan họ Bắc Ninh cũng không nằm ngoài qui luật đó, thanh thiếu niên thành phố Bắc Ninh đang dần lãng quên các làn điệu dân ca Quan họ quê hương mình để thay vào đó là các trào lưu âm nhạc mới trên thế giới. Vấn đề đặt ra là làm thế nào để giới trẻ có thể tiếp thu những văn hóa mới mà vẫn không quên đi những nét đặc trưng của quê hương mình. Đó là câu hỏi đặt ra cho tất cả chúng ta, đặc biệt là những người hoạt động trong lĩnh vực quản lý

văn hóa. Và các Câu lạc bộ Quan họ Bắc Ninh ra đời chính là một trong những phương thức hiệu quả nhất để truyền dạy và lưu giữ những làn điệu dân ca này tới tầng lớp thanh thiếu niên trong tỉnh Bắc Ninh nói chung và trên địa bàn Thành phố Bắc Ninh nói riêng.

Song làm thế nào để các Câu lạc bộ này ngày càng phát triển và thu hút được nhiều người tham gia lại đang là vấn đề đặt ra đối với những người làm công tác văn hóa cũng như những người sáng lập ra các Câu lạc bộ này. Vì vậy, tôi quyết định chọn đề tài: ***“Các Câu lạc bộ Quan họ Thành phố Bắc Ninh với việc bảo tồn và phát triển dân ca Quan họ trong tầng lớp thanh thiếu niên”*** để nghiên cứu và đưa ra cái nhìn tổng quan về công tác bảo tồn, phát triển dân ca Quan họ trong tầng lớp thanh thiếu niên của Câu lạc bộ này để từ đó duy trì, phát triển Câu lạc bộ đi lên và đạt được mục đích chính mà Câu lạc bộ đề ra.

2. Mục đích nghiên cứu

Qua việc nghiên cứu đề tài này có thể giúp chúng ta nắm rõ hơn về quá trình hình thành, tình hình phát triển và phương pháp tổ chức và duy trì hoạt động của các Câu lạc bộ Quan họ thành phố Bắc Ninh. Cũng như tìm hiểu, tổng hợp lý luận về bảo tồn nghệ thuật truyền thống. Từ đó có thể rút ra những bài học kinh nghiệm và đưa ra một số kiến nghị có thể áp dụng vào thực tiễn nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động, duy trì và phát triển Câu lạc bộ bền vững và đạt được những kết quả cao, đáng được mong đợi. Đồng thời, nêu được ý nghĩa của việc bảo tồn và phát triển dân ca Quan họ trong tầng lớp thanh thiếu niên trên địa bàn Thành phố Bắc Ninh.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu: Công tác bảo tồn và phát triển dân ca Quan họ của các Câu lạc bộ Quan họ trên địa bàn thành phố Bắc Ninh trong tầng lớp thanh thiếu niên thành phố Bắc Ninh

Phạm vi nghiên cứu: Các đề tài nghiên cứu hoạt động của các Câu lạc bộ Quan họ trên địa bàn thành phố Bắc Ninh từ khi các CLB được thành lập từ năm 1992 đến nay

4. Đóng góp của đề tài:

Đề tài “ *Các câu lạc bộ Quan họ thành phố Bắc Ninh với việc bảo tồn và phát triển dân ca Quan họ trong tầng lớp thanh thiếu niên*” đóng góp một phần tài liệu nhỏ nghiên cứu về Câu lạc bộ trên địa bàn thành phố Bắc Ninh.

Từ đó, đóng góp những ý kiến, kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động, nhất là đối với công tác bảo tồn và phát triển của các Câu lạc bộ Quan họ thành phố Bắc Ninh trong thời gian sắp tới. Đưa Quan họ gần gũi hơn với người dân thành phố Bắc Ninh đặc biệt là đối với thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố - những người gánh trọng trách kế thừa và phát triển dân ca Quan họ.

5. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp logic và lịch sử

Phương pháp liên ngành và chuyên ngành

Phương pháp điều tra xã hội học

Phương pháp phỏng vấn sâu

Phương pháp quan sát tham dự

Phương pháp tổng hợp và phân tích các tài liệu sẵn có

6. Bố cục đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận và phụ lục nội dung chính của khóa luận gồm có 3 chương

Chương 1. Khái quát về bảo tồn và phát triển dân ca Quan họ

Chương 2. Hoạt động của các Câu lạc bộ Quan họ trên địa bàn Thành phố Bắc Ninh

Chương 3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động của các Câu lạc bộ Quan họ

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *300 bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh*, Viện Nghiên cứu Âm nhạc 2002
2. Đào Duy Anh, *Việt Nam văn hóa sử cương*, Nxb Hồng Đức
3. *Công ước về Văn hóa của UNESCO 2013*
4. Dân ca Quan họ, NXB Âm nhạc 1997
5. *Đề cương Văn hóa Việt Nam*
6. *Điều 17, Luật di sản văn hóa, số 28/2001/QH10*
7. GS Vũ Ngọc Khánh, Phạm Minh Thảo, *Việt Nam văn hóa tín ngưỡng phong tục*, Nxb Văn hóa thông tin
8. *Không gian văn hóa Quan họ Bắc Ninh bảo tồn và phát huy*, Viện Văn hóa TT – Sở văn hóa TT Bắc Ninh
9. Đặng Văn Lung, Hồng Thao, *Quan họ và nguồn gốc phát triển*
10. PGS. TS Nguyễn Thu Linh; ThS. Hà Hoa Lý, *Văn hóa tổ chức. Lý thuyết, thực trạng và giải pháp. Phát triển văn hóa tổ chức ở Việt Nam*
11. Hồ Chí Minh, *Về văn hóa*, NXB Chính trị quốc gia Hà Nội 2004
12. Trần Linh Quý, Hồng Thao, *Tìm hiểu về Dân ca Quan họ*
13. PGS. TSKH Trần Ngọc Thêm, *Tìm hiểu về bản sắc văn hóa Việt Nam*, Nxb Thành phố Hồ Chí Minh
14. Trần Thị Thu Thủy; Nghiêm Thị Thanh Nhã; Lương Đức Thắng, *Giáo trình Giáo dục nghệ thuật*
15. *Tuyên bố về những chính sách văn hóa, Hội nghị quốc tế do UNESCO chủ trì từ 26/7 đến 6/8/1982 tại Mexico*
16. *Vai trò của người quản lý*, NXB Lao động, Xã hội
17. GS Trần Quốc Vượng, *Giáo trình cơ sở văn hóa Việt Nam*, Nxb Giáo Dục
18. *Xây dựng và phát triển nền kinh tế Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Thành tựu và kinh nghiệm (Quán triệt tinh thần nghị quyết TW5 khóa VIII)*

19. [Http://bacninh.gov.vn](http://bacninh.gov.vn) (Cổng thông tin tỉnh Bắc Ninh)
20. [Http://bacninh.edu.vn](http://bacninh.edu.vn) (Cổng thông tin Sở Giáo Dục và Đào tạo)
21. [Http://bvhttdl.gov.vn](http://bvhttdl.gov.vn) (Cổng thông tin Bộ Văn hóa Thể Thao Du lịch)
22. [Http://dsvh.gov.vn](http://dsvh.gov.vn) (Cổng thông tin Cục di sản Văn hóa)
23. [Http://moj.gov.vn](http://moj.gov.vn) (Cổng thông tin Cơ sở dữ liệu quốc gia về văn bản pháp luật)
24. [Http://quanhobacninh.vn](http://quanhobacninh.vn)
25. [Http://vhttdlbacninh.gov.vn](http://vhttdlbacninh.gov.vn) (Cổng thông tin Sở Văn hóa Thể thao Du lịch Bắc Ninh)